

Klasik politického katolicizmu o parlamentarizme

Donoso Cortés

7. mája 2020 ✚ **Politika**

V dobe po francúzskej revolúcii v roku 1848 vznikli hlboké kritiky liberalizmu, demokracie a socializmu, ktorých autori, monarchisti, teokrati a obhajcovia spoločenskej hierarchie boli a sú modernou sociológiou považovaní za reakcionárov alebo aspoň za romantikov, čím sú úplne znemožnení. Domnievame sa, že kritické názory môžu prispieť k porozumeniu dnešných problémov, tak jasnovidne predvídaných, a chceme publikovať typické ukážky z ich diel; myslíme predovšetkým na Burka, de Maistra, Bonalda, Adama Müllera.

Prinášame ukážku z kritiky parlamentarizmu od Donosa Cortésa, španielskeho publicistu a politika (1809 – 1853). Donoso Cortés, pôvodne liberál, ktorý si dobre všimol povahu nastupujúcej moci (označil buržoáziu za triedu diskutujúcu), predvídal neblahé rozrušenie jednoty a poriadku. Náš úryvok ho ukazuje ako bystrého kritika Montesquieho učenia o delení moci. Spisy Donoza Corteza vydal po francúzsky v troch zväzkoch L. Veuillot (Paríž, 1859).

Parlamentarizmus odstraňuje hierarchiu, ktorá je prirodzenou a teda božskou formou toho, čo je mnohotvárne, a odoberajúc moci jej nedeliteľnosť, ktorá je božskou, prirodzenou a nutnou podmienkou toho, čo je jednotné, púšťa sa do otvorenej vzbury proti Bohu ako Tvorcovi, Zákonodarcovi a Zachovateľovi ľudských spoločností. V tomto stave neustálej vzbury je nútený riešiť veľkú úlohu, úlohu úplne neriešiteľnú: „Nájsť prostriedok, ako vlastným úsilím zmeniť povahu vecí, aby sa mohli podrobiť a skutočne sa podrobili vláde ľudských názorov, a aby mohli uniknúť a skutočne unikli vláde univerzálnych a stálych Božích zákonov.“

Takáto snaha je jednoducho obnova vojny Titánov v politickej a sociálnej oblasti; bude mať rovnaký výsledok a privedie tých, ktorí sa o ňu pokúšajú, do rovnakej záhuby; nadarmo budú klásť horu na horu, Ossu na Pelion, Pelion na Ossu, aby zliezli nebo; blesk zasiahne ich hlavy skôr, než sa ich bezbožné ruky dotknú nebeských výšok. (pozn. red.)

Donoso Cortés, zdroj: wikipedia.org

Hovoril som, že úloha je veľká a neriešiteľná, jej veľkosť vysvetľuje veľkolepú explóziu duchovných síl, ktorú pozorujeme vždy v parlamentných vládach. Človek tu inštinktívne cíti, že je sám a že je mu nevyhnutné konať zázraky, aby nepodľahol; aby doviedol svoj podnik do konca, je nutné, aby bol zároveň Bohom aj človekom; Bohom, aby zmenil veci a ich zákony; človekom, aby aplikoval nové zákony na nové veci. Je zákonom morálneho sveta, že delenie plodí hádku a hádka pripravuje vojnu.

Parlamentarizmus rozruší morálny svet, jeho podmienky a zákony; nastolí delenie a vztýči na tomto základe pochodne mieru, pomocou zákona, na ktorý Boh zabudol a ktorý sa nazýva zákonom rovnováhy; a v tom okamihu svár stratí svoje meno a svoju povahu, bude sa nazývať životom a zmení sa pod rukami moderných divotvorcov v usporiadané hnutie a spásonosný pokoj. Odstránenie hierarchií privedie so sebou podľa božského rádu rovnosť buď v spoločnej anarchii, alebo v spoločnom otroctve. Nabudúce tomu bude úplne inak; namiesto vyvodenia podobného z podobného, analogického z analogického, identického z identického, človek teraz vyvodí opak z opaku.

Na základe tohto nového zákona rovnosti, ktorý hľadá rovnakú úroveň, vyvodí slobodu, ktorá je nerovnosťou a výsadou, hľadajúcou rôzne úrovne. Boh chcel, aby ľudia mohli chcieť podľa svojej voľby byť slobodnými alebo rovnými; človek však vymysliac vec oveľa krásnejšiu a opravujúc nedokonalé dielo Božie, urobí svojich bratov zároveň aj rovnými aj slobodnými.

Ak veľkosť úlohy vysvetľuje obrovský rozmach inteligencií v parlamentárnych vládach, tak vysvetľuje aj mnoho iných javov. Za vlády parlamentarizmu je talent, nástroj použitý k riešeniu veľkej úlohy, všetkým a ostatné ničím. Preto to zbožňovanie talentu, do ktorého upadá jeden národ za druhým. V atmosfére tohto zbožňovania je prirodzené, že všetci túžia po talente, aby boli uctievaní: odtiaľ všetok zmätok v jednotlivých povolaniach. Všetci sa vrhajú na rovnakú dráhu a všetci chcú ísť prví po tejto dráhe, po ktorej idú všetci.

V tomto stave vecí a za vlády rovnakých túžob a podnetov, hľadáme, čo nutne príde. Náhle všetky ľudské veci stratia svoju smelosť a svoju rovnováhu. Práve tak, ako sa zdvíha inteligencia, práve tak sa znižuje charakter: neklamná známka úpadku. Nikto nemôže uprostred všeobecných otrasov a úplného rozkladu

povedať, či to vojna alebo mier vládne vo svete. Na jednej strane je príliš vzrušenia a nepokojov, než aby si tento stav zaslúžil krásne meno mieru; na druhej strane sa nikde nedá rozoznať ten vojnový aparát, usporiadaný hluk, veľké pohyby a obraty ozbrojených ľudí, ktoré zahŕňa vojna. Svet je akoby na hranici dvoch veľkých vecí: mieru a vojny.

Zdroj: commons.wikimedia.org

Nie je v mieri, duše sú v boji; nie je vo vojne, ruky sú pokojné; je akoby v trvalom stave sváru a hádky, nehodný to mier pre mužov, pravá vojna žien. Aby bol mierom, k tomu mu chýba to, čo má mier závideniahodné a velebné, stály pokoj duší a aby bol vojnou, chýba mu to, čo robí vojnu plodnou a zmiernou – krv. Parlamentarizmus preniesol vojnu z bojového poľa na tribúnu, z rúk do duší, vyviedol ju z divadla, kde povznáša a posilňuje, aby ju uviedol tam, kde zoslabuje a vysiluje. Boh vždy dával vládu rasám bojovníckym a vždy odsudzoval do poroby národy diskutujúce.

Veľkosť úlohy teda vysvetľuje na jednej strane abnormálne rozvinutie ľudskej inteligencie a na druhej strane zhubné následky, ktoré so sebou privádza to, čo je v tomto rozvinutí abnormálne a obrovské; zároveň neschopnosť rozriešiť ju vysvetľuje žalostný koniec, ku ktorému to všetko vedie.

V tomto zápase človeka proti Bohu nemôže byť človek víťazom a Boh nemôže byť porazený; Boh s ohľadom na slobodu človeka mu dal boj, ale odmietol mu víťazstvo. Je písané, že kráľovstvo rozdelené zahynie.

A parlamentarizmus, ktorý rozdeľuje duše a vrhá ich do zmätku a nepokoja; ktorý rozbíja na prach všetky hierarchie; ktorý delí moc na tri a spoločnosť na sto strán; ktorý je delením vo všetkom a všade, vo vysokých, stredných aj nízkych oblastiach, v spoločnosti a v človeku, nemôže, nikdy nemohol a nikdy sa nebude môcť vymaniť z vlády tohto zvrchovaného zákona.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/klasik-politického-katolicizmu-o-parlamentarizme/>